

Studiestartsundersøkelsen på OsloMet – Storbyuniversitetet

Silje Christine Andersen, studiestartskordinator OsloMet
Envy Aleksander Frogset, student OsloMet

Arbeidet med studiestart på OsloMet

Overgangen fra videregående skole til høyere utdanning er en utfordrende periode for mange studenter. Det er gjort mye forskning på førsteåret i USA og dets betydning for studentenes suksess eller frafall i høyere utdanning (bl. a Astin 1993, Pascarella & Terenzini 1991, Tinto 1993). I Norge har vi omfattende statistikk fra nasjonale spørreundersøkelser som Studentenes helse- og trivselsundersøkelse (SHoT-undersøkelsen) og Studiebarometeret, og Harald Åge Sæthre fra Universitetet i Bergen har skrevet flere artikler og bøker om problematikken. Denne forskningen viser at studentenes suksess i stor grad avhenger av om de har et sosialt og faglig nettverk til å danne rammen rundt studielivet.

Resultatene fra Studentenes helse- og trivselsundersøkelse 2014 viste at det var mange utfordringer å tak i når det gjaldt HiOA-studentenes hverdag:

- 14% av våre studenter følte seg ensomme
- 36% var uten fortrolige venner på studiestedet
- 23% oppga at de hadde psykiske symptomplager som kategoriseres som alvorlige
- Sammenlignet med de andre store utdanningsinstitusjonene i Oslo og i Norge hadde HiOA-studentene lavest studiemestring, mest eksamensangst, lavest studentengasjement og dårligst opplevelse av og deltakelse i fadderordningen

Vi så av omdømmeundersøkelsen til HiOA fra 2016 at:

- 52% av studentene var såkalte «kritikere». De hadde liten tillit til og var misfornøyde med HiOA og vil ikke anbefale oss videre.

Fra forskningen og undersøkelsene ser vi at studenter uten sosialt og faglig nettverk har dårligere studiemestring og –trivsel og langt høyere frafallsrate. Dette viktige nettverket dannes nettopp under studiestart og i løpet av første semester. Derfor har utgangspunktet for de siste årenes strategiske arbeid med å løfte studentenes mestring og trivsel på OsloMet (tidl. Høgskolen i Oslo og Akershus) vært sentrert på å forbedre studiestart og mottaket. Det sentrale har vært å sette fokus på viktigheten av en god start internt gjennom å etablere et nettverk for alle som jobber med studiestart på tvers av organisasjonen. I tillegg har vi jobbet med å vri fadderordningen i et mindre feststemt fokus, drevet brukertesting av informasjon til nye studenter og vært ute i organisasjonen og snakket om sammenhengen mellom rekruttering, mottak, studentinformasjon, sosiale nettverk, studiemestring, engasjement, frafall og omdømme.

Det overordnede målet vårt med arbeidet med studiestart, førsteåret og frafallsproblematikk er at OsloMet skal gi sine studenter de beste forutsetningene for å lykkes i høyere utdanning. Dette innebærer:

- Å styrke studentenes studiemestringsevne (både reell og følt)
- Å hindre frafall og øke gjennomstrømmingen
- Å fremme et godt og sosialt studiemiljø
- Å tydeliggjøre tilbudene for tilrettelegging og veiledning
- Å øke rekrutteringen til mastergrader og doktorgrader
- Å styrke OsloMets omdømme blant nåværende studenter

Studiestartsundersøkelsen

Siden fusjonen mellom HiO og HiAK i 2011 har det hvert år blitt sendt ut en studiestartsundersøkelse til nye studenter etter studiestart. Undersøkelsen har vært en av måtene å måle resultater av arbeidet på, og som har lagt grunnlaget for å utarbeide tiltak og endringer basert på tilbakemeldingene fra studentene. I denne teksten forteller vi om innholdet i undersøkelsen, hva resultatene viser og hvordan dette har formet studiestartsarbeidet på OsloMet.

Studiestartsundersøkelsen sendes ut til alle førsteårsstudenter på bachelor og årsstudium i begynnelsen av september. Hovedmålgruppen er studenter som begynner på et heltidsstudium og som har fått informasjon og invitasjon til fadderordning og arrangementene i studiestart. OsloMet har mange studier som er arbeidsplassbaserte, samlingsbaserte, deltid eller går over nett, og mange av disse har ikke denne typen studiestart med fadderordning og arrangementer ettersom behovet ikke er like stort for dette. Disse får derfor ikke tilsendt undersøkelsen.

Undersøkelsen har vært forsøkt sendt til studentenes student-e-post og private e-post, og vi har hatt hell og uhell med begge varianter. Vi får desidert flest respondenter når vi sender til studentenes private e-post, noe som kan være fordi studentene ikke ennå har kommet inn i vanen med å sjekke student-e-posten sin. Samtidig har vi også opplevd at undersøkelsen går i spam-filteret til private e-poster. Mange studenter forventer også at kommunikasjon med institusjonen kommer på student-e-posten og dermed tror linken ikke er ekte når de får den privat. Det er ikke godt å si hva som er best.

Svarprosent

Svarprosenten har gått gradvis oppover de siste to årene*. De to siste årene har vi fokusert på to tiltak: 1) sende undersøkelsen til studentenes private e-post og 2) innført insentiv i form av gavekort som har blitt trukket ut til tilfeldige respondenter (ett gavekort à 1000 kroner i 2016, deretter 4 à 500 kr i 2017). Dette kan ha vært med å dra svarprosenten opp. Under

vises svarprosenten fra de siste tre årene for relevant sammenligning før og etter gavekort ble innført som insentiv.

–2015: 16,25%

–2016: 21,70%

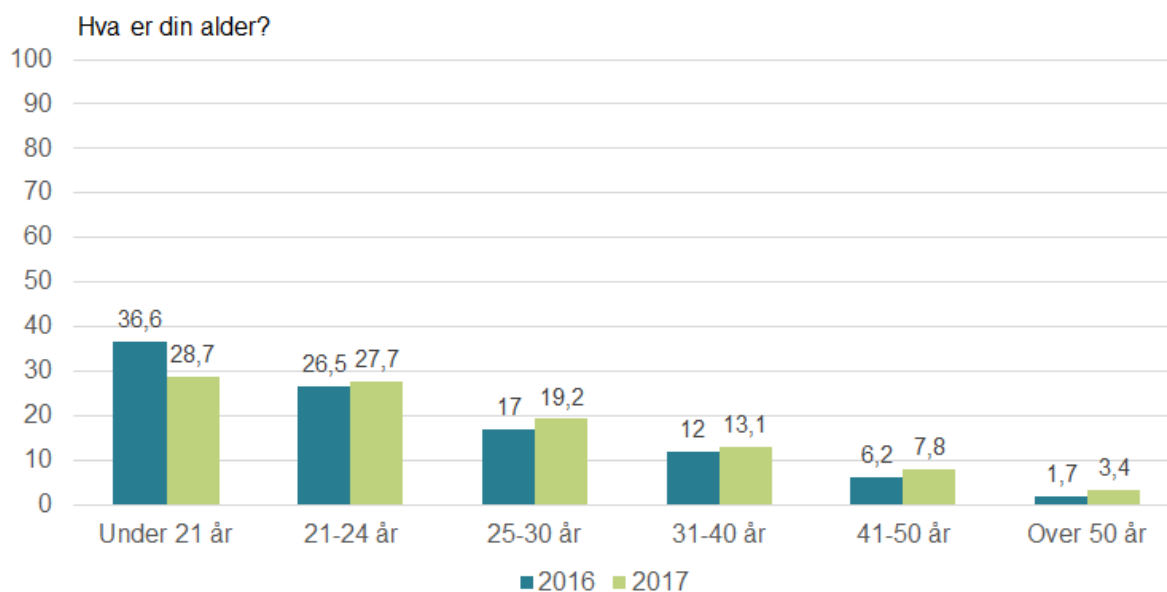
–2017: 32,50 %

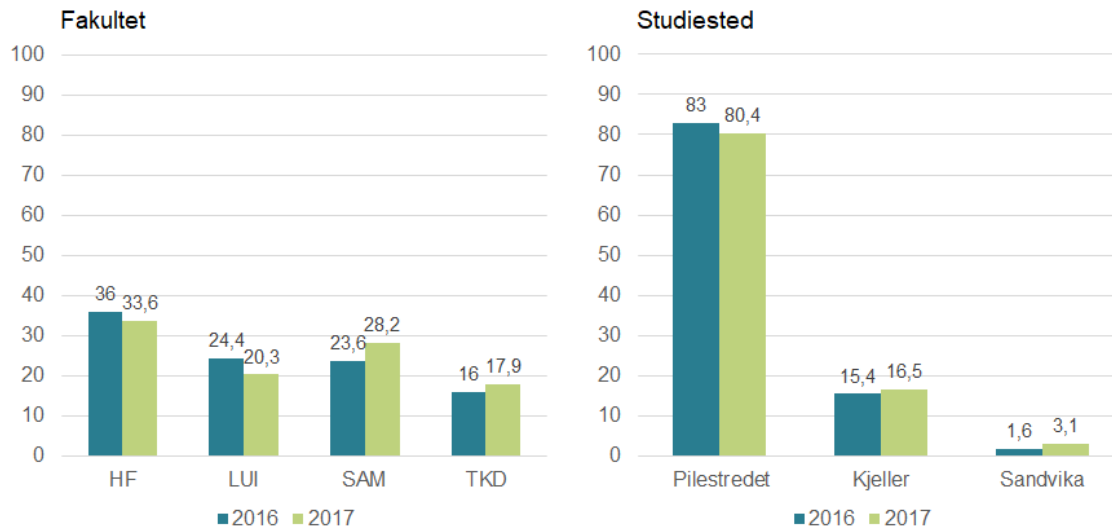
*Det er noe variasjon i antall invitasjoner sendt ut de ulike årene, så det er ikke nødvendigvis helt sammenlignbart.

Vi er veldig klare over at svarprosenten er for lav til å være representativ for hele studentmassen. Når vi forteller om resultatene internt og eksternt er vi nøye med å kommunisere dette. Med lav svarprosent får man kanskje svar av de mest pliktoppfyllende og av de som har opplevd noe de gjerne vil gi tilbakemelding på. Det er vi bevisste på når vi videreformidler resultatene. Resultatene fra undersøkelsen brukes mer som en indikasjon og gir oss mulighet til å se trender; vi forsøker for eksempel å bekrefte antakelser gjennom kvalitative undersøkelser, for deretter å utarbeide tiltak.

Hvem svarer?

Når vi ser på hvem og hvilke grupper som svarer på undersøkelsen ser vi at dette er nokså representativt for studentmassen som helhet. Spesielt fordelt på fakultet og studiested er det representativt. Av de som svarer på undersøkelsen er imidlertid flere eldre som svarer enn yngre og dette kan gi en litt skjev fordeling. Andre grupper kan også være overrepresentert, som kvinner, ettersom flere kvinner enn menn ofte svarer på undersøkelser, men dette kan vi ikke vite ettersom vi ikke spør om kjønn i undersøkelsen. Det er ingen spesiell grunn til at vi ikke spør om kjønn. Kjønn er kanskje mest av interesse for hvorvidt svarene er representative heller enn at det er relevant for opplevelsen av studiestart. Dette er noe vi kan vurdere til neste undersøkelse.

Innholdet i undersøkelsen

Hovedformålet med undersøkelsen er å få en indikasjon på hvordan studentene opplever studiestart, arrangementene og fadderordningen. Resultatene gir oss først og fremst mulighet til å fange opp hva studentene er spesielt misfornøyd med og som åpenbart må forbedres. Den gir oss også en mulig indikasjon på om tiltak vi har utbedret har fungert eller ikke. Undersøkelsen består av ca. 20 spørsmål (med enkelte underspørsmål/oppfølgingsspørsmål på noen av dem) der de fleste er matriser man krysser av på på en skala av typen 'fornøyd til misfornøyd' og 'enig til uenig', litt avhengig av formuleringen av spørsmålet. Undersøkelsen tar ca. 5-10 minutter å besvare.

Del 1: Bakgrunnsspørsmål

I undersøkelsen stiller vi først bakgrunnsspørsmål som alder, fakultet og studiested (ikke kjønn). Tidligere har vi her også spurt om hvor fornøyd de har vært med ulike deler av opptaksprosessen. Dette spørsmålet viste seg å være forvirrende ettersom de nye studentene ikke klarer å skille mellom hva som utføres av Samordna Opptak og OsloMet. Dermed ble svarene lite nyttige, ettersom mye av misnøyen dreide seg om Samordna Opptak og hvordan de hadde regnet feil poengsum, for eksempel. Spørsmålet ga oss dermed ingen innsikt og ble derfor kuttet i 2017.

Del 2: Tilfredshet med informasjon og kommunikasjon

Neste del av undersøkelsen handler om informasjonen rundt studiestart. Vi spør blant annet om studentenes tilfredshet med informasjonen de fikk før studiestart (informasjonen om oppmøtetid og-sted, pensumlister, programplan og timeplan). Vi stiller også spørsmål om hvorvidt de er enige i at det var lett å orientere seg på nettsidene, samt om de savnet noe informasjon før de begynte. I 2017 spurte vi også om studentene tok vår nettbaserte introduksjonsrunde for nye studenter.

Vi har tidligere spurt om studentenes inntrykk av oss i sosiale medier, og funnet at Facebook er det eneste mediet som studentene i noen grad følger oss på. Det er også der de er tilstede og hvor de forventer at vi er tilstede. Spørsmålet derfor kuttet i 2017 for lage undersøkelsen kortere. Vi vurderer å ta spørsmålet om sosiale medier inn igjen i 2018 ettersom vi har blitt universitet og vi er interesserte i å vite mer om studentene følger de nye OsloMet-kanalene. I tillegg har vi jobbet mer med snapchat og instagram også til målgruppen potensielle/nye studenter, så det kan være interessant å få vite mer om.

Del 3: Arrangementer

I denne delen spør vi om tilfredsheten med de ulike fellesarrangementene i studiestart, som velkomstsremonien, foreningsdagen, studentstøttedagen og Studentslippet. Dersom de svarer at de er misfornøyde med ett eller flere arrangement får de mulighet til å forklare hvorfor i fritekst. Vi spør også om de var fornøyde med det obligatoriske opplegget på hvert studieprogram. Oppleggene på våre 63 bachelorprogrammer er helt forskjellige, så her spør vi veldig generelt om de er fornøyde eller ikke. De får også mulighet til å forklare nærmere dersom de var misfornøyde med noe spesielt i det obligatoriske opplegget. Under følger en sammenstilling av fellesarrangementene under studiestart på HiOA i 2017:

Uke 33						
14/8	15/8	16/8	17/8	18/8	19/8	20/8
Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag	Lørdag	Søndag
	Obligatorisk opplegg på hvert studieprogram. Anbefalt oppmøtetid mellom 09-10. Bli kjent, introduksjon til studiet, forventninger osv.	Obligatorisk opplegg på hvert studieprogram. Bli kjent, introduksjon til studiet, forventninger osv.	Obligatorisk opplegg på hvert studieprogram. Bli kjent, introduksjon til studiet, forventninger osv.			
	Buss fra Kjeller/Sandvika til St. Hanshaugen med avgang ca. kl. 14.00			11.00 - 15.00 Foreningsdag i Pilestredet	Studentslippet: Bli kjent med Oslo-dag for nye studenter. St. Olavs gate 32	Semesterstartsgudstjeneste i Slottskapellet
Studiestart for internasjonale studenter	15.00 - 16.30 Velkomstsremon i St. Hanshaugen					

Uke 34				
21/8	22/8	23/8	24/8	25/8
Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
	11.00-13.00 <u>Studentlivsdag på Kjeller</u>		11.00 - 15.00 <u>Studentstøttedag i Pilestredet</u>	

Del 4: Fadderordning og bli kjent

Fadderordningen er også et viktig tema. Fadderaktivitetene på OsloMet begynner med velkomstsereemonien første studiedag og varer for de fleste ut den første studieuken. Enkelte studier har aktiviteter også andre uke. Vi spør først hvor mange dager de nye studentene deltok på aktiviteter med faddergruppen, og ikke minst hva som var grunnen til at de ikke deltok. Vi skiller her mellom grunner til at de ikke deltar i det hele tatt (0 dager) og grunnen til at de i liten grad deltar (1-2 dager). Deretter spør vi de som deltok om hvor fornøyde de var med fadderordningen alt i alt. Et viktig spørsmål i denne delen er også er i hvilken grad studentene er enig i følgende påstand: "Det var lett å bli kjent med studentene på mitt studium den første uken."

Del 5: Alt i alt

Til slutt spør vi studentene hvor fornøyde de er med studiestart alt i alt. I 2017 la vi til to spørsmål på slutten av undersøkelsen der studentene ble spurt om i hvilken grad de var enige i at de følte seg ivaretatt som ny student, og at de følte seg motiverte for studieinnsats.

Fritekstsvar

Vi gir mulighet for fritekstsvar til de studentene som svarer negativt på spørsmålene, altså at de er 'misfornøyde', 'svært misfornøyde', 'uenige' eller 'svært uenige' i påstander. Velger de dette alternativet dukker det opp en boks for fritekstsvar med et oppfølgings spørsmål som for eksempel: "Hva er grunnen til at du var misfornøyd med fadderordningen?".

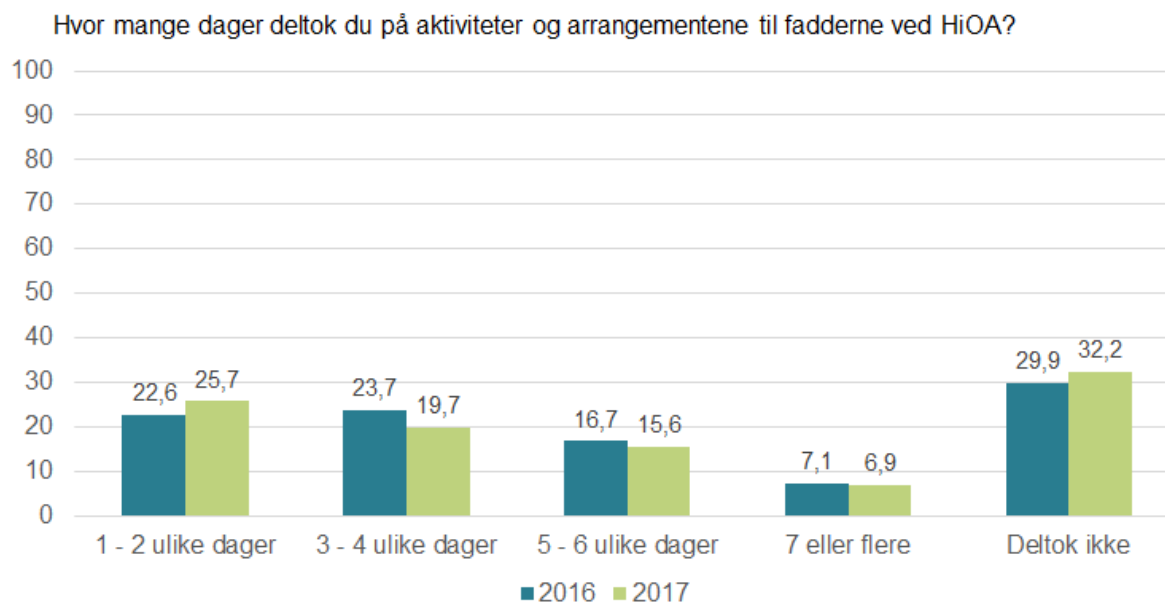
Fritekstfeltene er nyttige for å fange opp nyanser som ikke kommer fram ved avkrysning i bokser. Svarene studentene gir her bruker vi ofte i presentasjonen som sitater for å illustrere

de kvantitative svarene fra spørsmålsstillingen. Helt sist i undersøkelsen gir vi studentene også en mulighet til å gi tilbakemeldinger i fritekstform dersom de har andre ting de vil fortelle, men som de ikke har fått sagt. Dette er det eneste stedet i undersøkelsen der man kan gi positive tilbakemeldinger i fritekstform; ellers i undersøkelsen er det kun gitt denne muligheten når man skal forklare hvorfor man er misfornøyd med noe. Dette har vært gjort bevisst for å ikke gjøre undersøkelsen altfor lang, og fordi vi har vurdert det som viktigst å fange opp grunner til negative opplevelser. Det gjør imidlertid at vi ikke har særlig mange positive sitater å vise til i presentasjoner - noe som også er en ulempe.

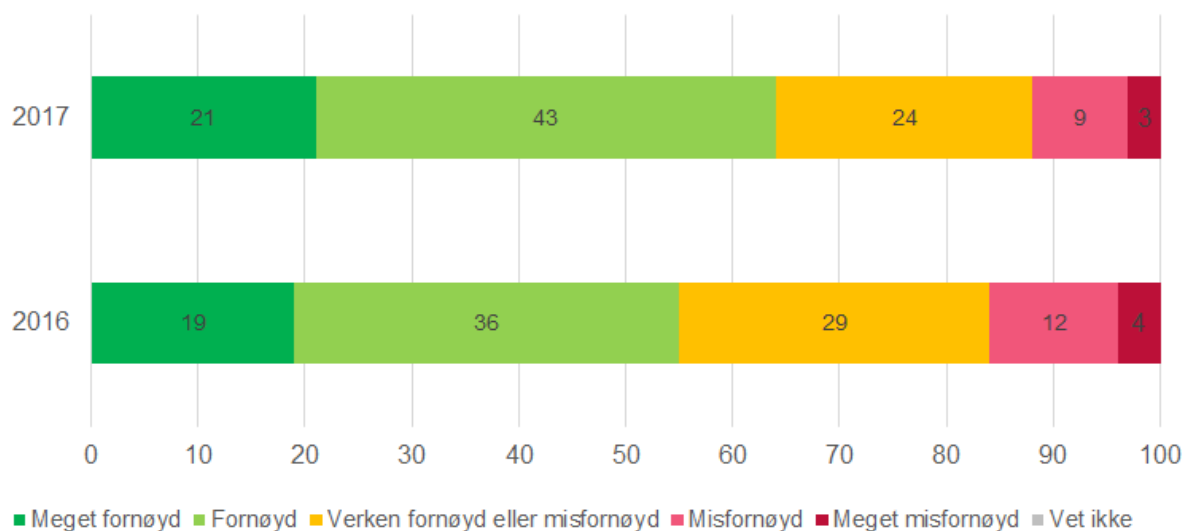
Resultatene fra undersøkelsen

Resultatene fra studiestartsundersøkelsen 2017 viser at:

- 2 av 3 oppgir å ha deltatt på aktiviteter og arrangementer med faddergruppene. Av disse var 64 % fornøyde eller svært fornøyde med fadderordningen totalt sett – en økning fra 55 % i 2016. Skalen er 'svært fornøyd', 'fornøyd', 'verken fornøyd eller misfornøyd', 'misfornøyd', 'svært misfornøyd' og 'vet ikke'.

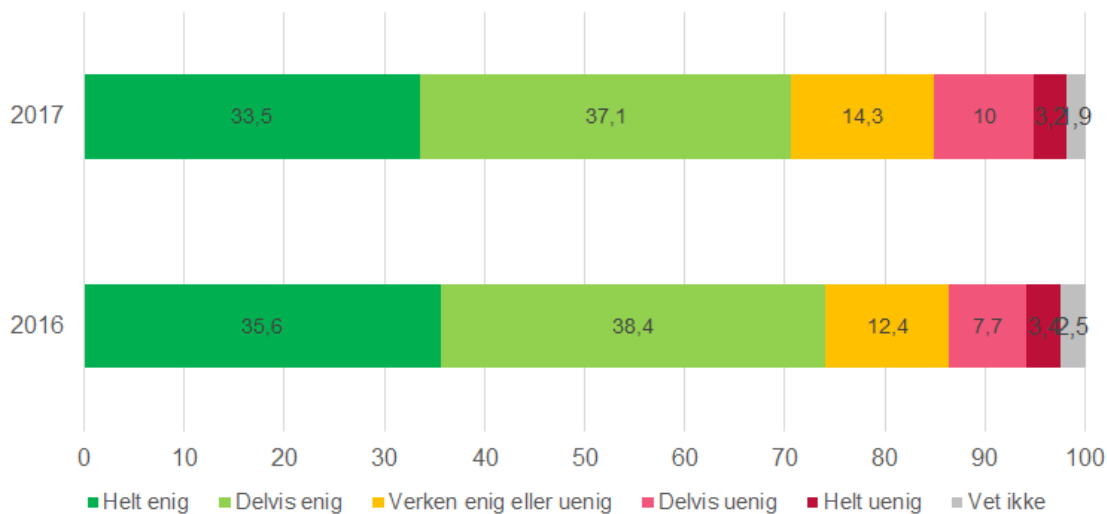

Hvor fornøyd er du med fadderordningen totalt sett?

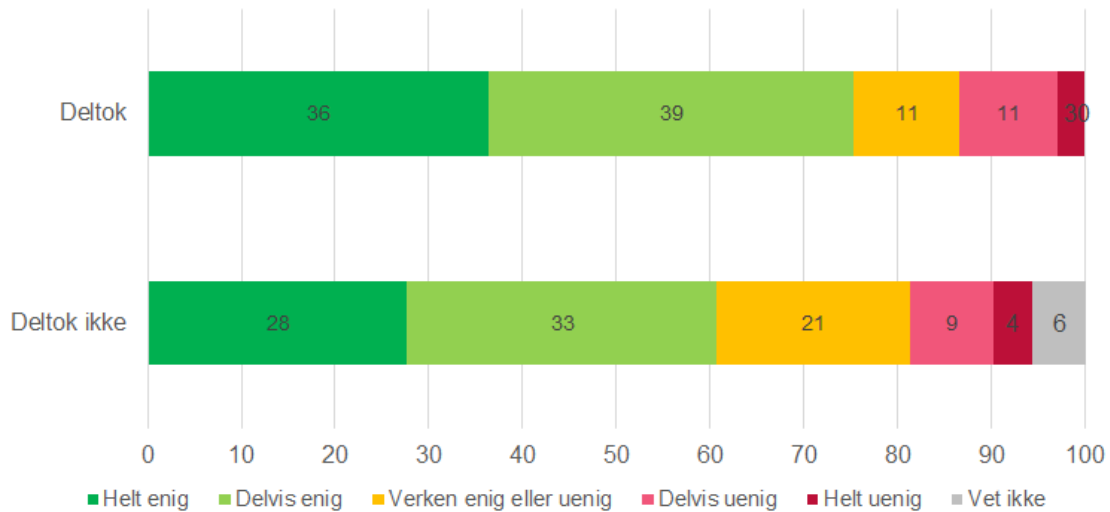

- De viktigste grunnene til å ikke delta på fadderaktivitetene var liten tid eller at de ikke var interessert. I tillegg ser vi også lavere deltakelse blant de eldre studentene, som oppgir aldersforskjell mellom seg og medstudentene som en grunn til å ikke delta. 2 av 10 oppga for mye festing og alkohol som grunn for at de ikke deltok mer.
- 7 av 10 mener det var lett å bli kjent med medstudentene den første uken. Her ser vi også at de som deltok i fadderordningen syntes 75 % det var lett å bli kjent med medstudentene, mot 61 % av dem som ikke deltok.

Hvor enig er du i følgende påstand: Det var lett å bli kjent med studentene på mitt studium den første uken

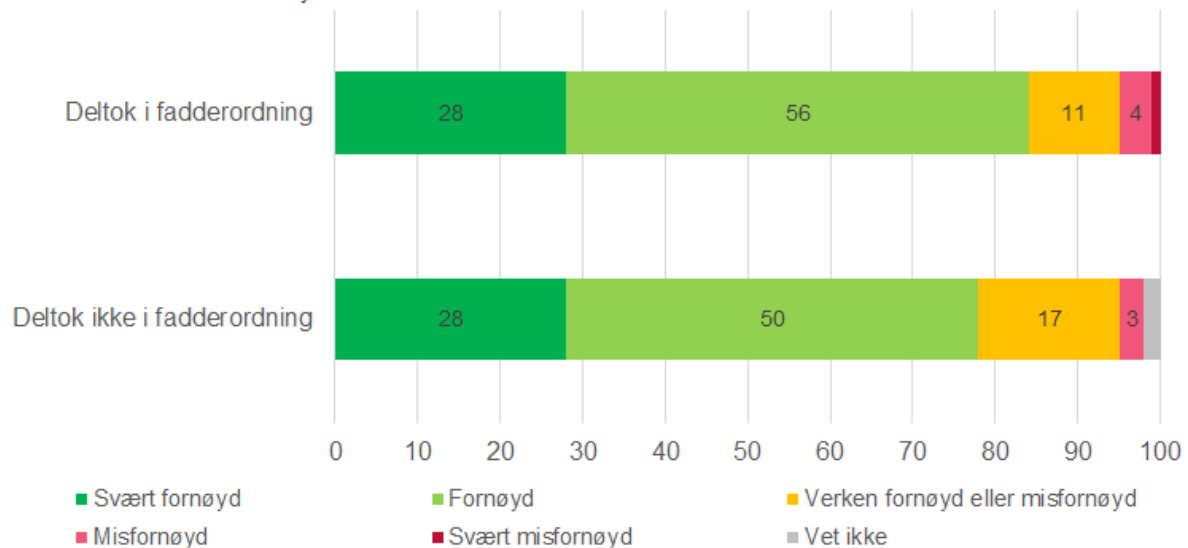

Hvor enig er du i følgende påstand: Det var lett å bli kjent med studentene på mitt studium den første uken

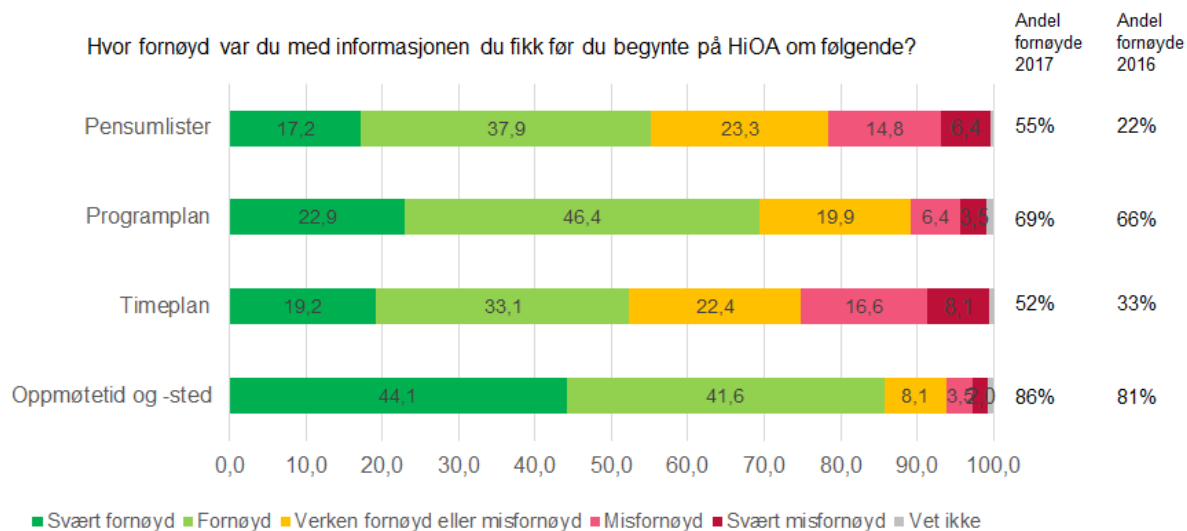

- Vi ser også at de studentene som deltok på aktiviteter og arrangementer i regi av faddergruppene er mer fornøyde med studiestarten enn de som ikke deltok.

Alt i alt - hvor fornøyd er du med din studiestart ved HiOA?

- Sammenlignet med 2016 ser vi en markant økning i tilfredshet med informasjonen mottatt før studiestart i 2017. 3 av 4 mener det er lett å orientere seg på student.hioa.no der all informasjon til nye studenter om studiestart ligger.

- I 2017 fikk for første gang alle førsteårsstudenter SMS med [lenke til en nettbasert introduksjon](#) til høgskolen for nye studenter. I følge studiestartsundersøkelsen gjennomførte 55 % introduksjonen, og 79 prosent melder at de var fornøyde med informasjonen de fikk der.
- Flere deltar på velkomstsereemonien, men tilfredsheten går litt ned.

Fokusgrupper og kvalitativt arbeid

I tillegg til arbeidet med studiestartsundersøkelsen og andre kvantitative data har vi hatt behov for å supplere med kvalitative undersøkelser med studentene våre. Våren 2017 gjennomførte vi to fokusgrupper om velkomstsereemonien med bachelorstudenter, og høsten 2017 med masterstudenter om studiestart generelt. I tillegg til nyttige tips til velkomstsereemonien fikk vi gjennom disse fokusgruppene bedre innsikt i de generelle utfordringene som fortsatt finnes når det kommer til studiestart på de ulike studieprogrammene og hvordan studentene faktisk har det første studiedag og -uke. Denne innsikten komplementerer også og avklarer mange av funnene fra studiestartsundersøkelsen. Kvalitative tilbakemeldinger gjør det enklere å se hva som burde prioriteres i studiestartsarbeidet fremover.

Tiltak

Basert på resultatene fra de siste årenes undersøkelser (kvalitative og kvantitative) har vi hatt noen hovedfokusområder vi har prioritert å sette inn tiltak på:

- Informasjon og kommunikasjon: Vi så i 2016 at det var sprikende hvor mye essensiell informasjon studentene får med seg i e-post og når de må søke på nettsidene. I tillegg til å kritisk gjennomgå og revidere og oppdatere e-postmalene og nettsider gjorde vi i 2017 i tillegg et nytt tiltak. Inspirert av amerikanernes konsept Online Orientation lagde en nettbasert introduksjon for nye studenter som vi sendte til alle

på sms. Introduksjonen tar for seg all viktig informasjon studentene må vite før studiestart, og tar ca. 15 minutter å klikke seg gjennom med tekst, bilder og video. Sjekk den ut her: <https://student.hioa.no/velkommen-til-hioa>. I 2018 skal denne videreutvikles videre.

- Synliggjøre studentstøttetjenester: Dette gjøres for å sikre at studenter som sliter vet hvor de skal henvende seg og raskt få hjelp dersom de har behov for det. Hovedsakelig skjer promoteringen av støttetjenestene gjennom Studentstøttedagen andre uka i studiestart. Da står alle rådgivings- og veiledningstjenestene våre på stand i Studenthallen, med samme type konsept som en foreningsdag. Da kan studentene gå fra stand til stand, "shoppe" informasjon og gjøre seg kjent med de ulike tjenestene. I tillegg synliggjøres tjenestene gjennom digitale "Vi er her for deg"-kampanjer om høsten og om våren, og sporadiske stands og stunt gjennom hele året.
- Kvalitet i fadderordningen: Utvikling av fadderordningen i retning av en mindre festfokusert ordning mot mer inkludering og alkoholfokusfrie arrangementer er en årlig utfordring. Studiestartsundersøkelsen viser at mange som ikke drikker alkohol eller som ikke orker å feste mange dager i strekk raskt faller utenfor. Av tiltak vi har forsøkt er økonomiske insentiver så langt mest virkningsfullt. Vi har en årlig pott på kr 200.000 som de ulike fadderforeningene (fakultets- og instituttbaserte) kan søke på, der kriteriene for tildeling er at pengene skal gå til spesifikke alkoholfokusfrie arrangementer. Kultur og tradisjoner er likevel en utfordring, og det samme er størrelsen på studentmassen som skal koordineres og organiseres til ulike aktiviteter.
- Godt mottak på studieprogrammet: Totalt sett ser vi at det for studentene er mye viktigere hva som skjer i mottaket på det enkelte studieprogram, enn hva som skjer på fellesarrangementene. Et viktig tiltak er derfor å kontinuerlig videreformidle dette til de som jobber med studiestart på programnivå, og inspirere og støtte dem til å lage gode studiestartsprogrammer som ivaretar studentenes behov for sosial og faglig integrering. Spesielt understreker vi viktigheten av å fokusere på det sosiale også på dagtid under det faglige opplegget, slik at man ikke er avhengig av å delta på fadderaktiviteter for å bli kjent med sine medstudenter.
- Rette velkomstseremonien mer mot målgruppen: Noe av grunnen til at studentene var utilfredse med velkomstseremonien kan skyldes eksterne faktorer som at det regnet, men vi ser likevel på hvordan innholdet og opplevelsen som helhet kan forbedres. Blant annet har vi forsøkt å bedre fasilitere lyd og scene, satt opp skjermer så de som står bakerst kan se, og gjort mindre justeringer i innholdet på scenen slik at det passer bedre til målgruppen.
 - Studiestart på det nye universitetet OsloMet i 2018 vil markeres for studentene på velkomstseremonien 14. august. Vi planlegger å legge seremonien enda mer om og skape et mer interaktivt sceneshow med film,

dans, sang, få taler og lite “seremonielt” innhold. Studentene skal involveres i større grad gjennom reportere i publikum som intervjuer. Det gjenstår å se om denne typen arrangement i større grad treffer målgruppens behov og oppleves som underholdende, samtidig som vi får markert institusjonen for studentene våre. Fortsettelse følger!

Konklusjon

Studiestartsundersøkelsen er et av flere verktøy vi på OsloMet bruker for i arbeidet med å forbedre og utvikle studiestart. Sammen med fokusgrupper og andre samtaler med studenter, ansatte, tillitsvalgte og andre, gir undersøkelsen en indikasjon på hva i studiestartsarbeidet som må forbedres og prioriteres, og kan til en viss grad brukes til å måle effekt av tiltak. Undersøkelsen har lav svarprosent og det er vanskelig å nå alle de nye studentene for å få tilbakemelding, men av de som svarer er studentmassen nokså riktig representert. Resultatene fra undersøkelsen brukes til å spre informasjon om sammenhengen mellom rekruttering, mottak, studentinformasjon, sosiale nettverk, studiemestring, engasjement, frafall og omdømme internt på OsloMet. På denne måten bruker vi innsikten fra undersøkelsen til å sikre en god start for alle OsloMet-studenter, med mål om at vi skal gi våre studenter de beste forutsetningene for å lykkes i overgangen til høyere utdanning.